

Iedereen hoort erbij

Samen de juiste keuzes maken om meer
inclusief onderwijs te realiseren.

Passend Onderwijs
Zeeuws-Vlaanderen

Ondersteuningsplan 2022-2026
Stichting Samenwerkingsverband PPOZV
Stichting Samenwerkingsverband VOZV
Definitieve versie, november 2022

De nieuwe koers samengevat

De samenwerkingsverbanden PPOZV en VOZV hebben er voor gekozen om gezamenlijk één ondersteuningsplan op te stellen voor de periode 2022–2026. Beide samenwerkingsverbanden voelen zich meer dan ooit gezamenlijk verantwoordelijk voor de leerlingen van Zeeuws-Vlaanderen.

De nieuwe koers is gericht op het realiseren van meer inclusief onderwijs. Dat betekent dat in het primair onderwijs een verschuiving intreedt voor de inzet van beleid en middelen. De inzet wordt in hoofdzaak gericht op de versterking van de ondersteuning in het regulier onderwijs en niet meer op het inrichten van losstaande voorzieningen in deelregio's. In het voortgezet onderwijs staan we voor de grote uitdaging om de ingeslagen weg met project KansRijk verder te zetten en uit te breiden, binnen een context van flinke financiële tekorten in het samenwerkingsverband.

In de nieuwe planperiode zal worden geïnvesteerd in het verhogen van het niveau van de beschikbaarheid en toepassing van informatie over ondersteuningsbehoeften, inzet en resultaten: cyclisch werken voor een betere focus en sturing. De duiding van cijfers gebaseerd op analyses van leerlingstromen, ondersteuningsbehoeften en resultaten moet verder evolueren om de juiste keuzes te maken. We willen een kwaliteitscultuur creëren die voor de teams in de scholen de juiste voorwaarden schept om meer inclusief onderwijs te realiseren.

Alleen wanneer we erin slagen om de basisondersteuning te versterken – met name door de handelingsvaardigheid van onze onderwijsprofessionals te vergroten - kunnen we onze visie realiseren.

We hanteren in beide samenwerkingsverbanden niet strikt één allocatiemodel voor de verdeling van de financiële middelen binnen dat samenwerkingsverband, maar laten de inhoudelijke doelen vanuit het Ondersteuningsplan daarin leidend zijn. Dit resulteert in een hybride vorm van overdracht van middelen binnen ieder samenwerkingsverband en versterkt de noodzaak om als aangesloten schoolbesturen goed samen te werken en af te stemmen.

Inhoud

01	Vooraf	6
02	Missie samenwerkingsverbanden POZV	8
03	Evaluatie ondersteuningsplannen 2018-2022	9
04	Visie samenwerkingsverbanden POZV	11
05	Gezamenlijke actielijnen primair en voortgezet onderwijs	14
	Meer inclusief onderwijs	15
	Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod	20
	Doorgaande ondersteuningslijn po-vo	21
	Samenwerking onderwijs en jeugdzorg	23
	Kwaliteitscultuur en gezonde bedrijfsvoering	25

Bijlagen

1. Processtappen naar het nieuwe ondersteuningsplan
2. Basisondersteuning in de samenwerkingsverbanden POZV
3. Procedure aanvragen toelaatbaarheid
4. Ontwikkelagenda Rndom het Kind
5. Procedure en criteria plaatsing VO-VSO
6. Begroting swv PPOZV
7. Begroting swv VOZV
8. Informatieverstrekking aan ouders

Vooraf

Voor u ligt het ondersteuningsplan 2022-2026 van de samenwerkingsverbanden passend primair - en voortgezet onderwijs Zeeuws-Vlaanderen (PPOZV en VOZV).

Beide samenwerkingsverbanden hebben er voor gekozen om samen één ondersteuningsplan te schrijven onder de naam Passend Onderwijs Zeeuws-Vlaanderen (POZV) om daarmee zorg te kunnen dragen voor een kwalitatief sterke doorlopende ondersteuningslijn voor alle leerlingen in Zeeuws-Vlaanderen.

In dit ondersteuningsplan beschrijven de samenwerkingsverbanden op welke manier zij, binnen de Zeeuws-Vlaamse context, invulling willen geven aan hun gezamenlijke doelen en taken. Deze doelen en taken zijn voor een deel vastgelegd in wet- en regelgeving, maar grotendeels gebaseerd op onze eigen visie op passend onderwijs. Daarnaast wordt er ruimte genomen voor eigen beleid en ambities van elk samenwerkingsverband. De besturen van PPOZV en VOZV hebben met dit ondersteunings-plan de de basis gelegd om jaarlijks tot gedetailleerde werk-plannen te komen.

De kern van het beleid is opgenomen in de basis van dit ondersteuningsplan, uitwerkingen volgen in de bijlagen. Voor elk kalenderjaar wordt een jaarplan gemaakt, waarin concrete doelen, activiteiten en beoogde resultaten zijn opgenomen, gericht op realisatie van de doelen in het ondersteuningsplan.

Dit ondersteuningsplan is tot stand gekomen vanuit dialoog met bestuurders, leidinggevend en medewerkers uit de scholen, de gemeentelijke partners, het Regionaal bureau leerplicht, de ondersteuningsplanraden (OPR) en de raden van toezicht.

Dit ondersteuningsplan heeft de passende titel 'Iedereen hoort erbij' meegekregen. Deze titel verwijst naar de opdracht van de samenwerkingsverbanden om in gezamenlijkheid een zo passend mogelijke onderwijsplek te realiseren voor alle leerlingen, en naar de opdracht die we onszelf hebben gegeven om bij te dragen aan de realisatie van een inclusieve samenleving.

Terneuzen, 27 juli 2022

Frank van Esch

Voorzitter Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Zeeuws-Vlaanderen

Piet de Witte

Voorzitter Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Zeeuws-Vlaanderen

"We willen een zo passend mogelijke onderwijsplek realiseren voor alle leerlingen en bijdragen aan een inclusieve samenleving"

Missie samenwerkingsverbanden POZV

Maatschappelijke opdracht

Binnen de samenwerkingsverbanden voor Passend Onderwijs Zeeuws-Vlaanderen (POZV) hebben de schoolbesturen voor regulier en specialistisch onderwijs samen de maatschappelijke opdracht om ervoor te zorgen dat voor alle leerlingen van Zeeuws-Vlaanderen een passend onderwijsaanbod wordt geboden. De samenwerkingsverbanden richten zich daarbij specifiek op de leerlingen die in hun ontwikkeling specifieke ondersteuning behoeven. Door het helpen mogelijk maken van leren en ontwikkelen voor kinderen in Zeeuws-Vlaanderen willen de samenwerkingsverbanden een bijdrage leveren aan de Zeeuws-Vlaamse samenleving.

Passend onderwijsaanbod

Door te regelen wat nodig is voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en door te handelen vanuit deskundigheid en kwaliteit, krijgen onze leerlingen een passend onderwijsaanbod. Goede samenwerking en adequate communicatie tussen alle partijen vormen daarbij de basis. De samenwerkingsverbanden hebben als kernkwaliteit, zicht op de onderwijsbehoeften van kinderen en op het aanbod dat daarbij past zodat ieder kind onderwijs kan volgen. De samenwerkingsverbanden willen dit in gezamenlijkheid mogelijk maken voor alle kinderen en jongeren in Zeeuws-Vlaanderen. De samenwerkingsverbanden realiseren een dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen door in te zetten op korte, directe lijnen in onze regio. Iedereen kent elkaar, weet wat we aan ondersteuningsaanbod hebben en weet elkaar te vinden.

Meer inclusief onderwijs

We willen samen een onderwijsaanbod organiseren dat zoveel mogelijk leerlingen de mogelijkheid biedt om regulier onderwijs te volgen met waar nodig extra ondersteuning. Het uitgangspunt 'Iedereen hoort erbij' betekent dat we ons inspannen om door een aanpassing van de vorm en inhoud van ons onderwijs meer leerlingen dan nu het geval is de kans te bieden om te participeren.

Samenwerken

De schoolbesturen beseffen dat nauwe samenwerking voorwaardelijk is om de maatschappelijke opdracht te kunnen vervullen. De schoolbesturen willen dat het beleid van hun samenwerkingsverband(en) en het beleid passend onderwijs van de eigen onderwijsorganisatie naadloos op elkaar aansluiten. We werken samen aan dezelfde doelstellingen. We trekken samen op. We organiseren geen systemen naast elkaar.

Voor het realiseren van de maatschappelijke opdracht is ook nauwe samenwerking met de Zeeuws-Vlaamse gemeenten, met de kinderopvang-organisaties en met de jeugdzorginstellingen in de regio van groot belang.

Evaluatie ondersteuningsplannen 2018–2022

De huidige, nu aflopende ondersteuningsplannen zijn geëvalueerd met de schoolbesturen en met de ondersteuningsplanraden. Uit de evaluatie zijn de volgende conclusies getrokken.

Primair Onderwijs:

- Goed dat het aanbod Specialistisch Onderwijs 'Gedrag' is gerealiseerd in de eigen regio op SBO De Springplank in Terneuzen.
- De plannen voor Thuisnabije voorzieningen in de drie gemeenten zijn niet overal gerealiseerd.
- 'Thuisnabij' is een veel gebruikt begrip geworden en heeft daardoor wat van zijn richtinggevende kracht verloren.
- Speciaal basis- en regulier onderwijs werken nog niet samen zoals was voorgenomen.
- Versterking basisondersteuning: het is nog te onduidelijk en te weinig concreet gemaakt waar we precies aan (willen) werken, daardoor blijft de vooruitgang onzichtbaar.
- Dekkend netwerk in PO: het is nog onvoldoende overal bekend 'wie, wat, waar kan'. Dit punt vraagt blijvende aandacht, ook in de komende planperiode.
- Expertise op het terrein en bruggen slaan: er zijn goede stappen gezet met de komst van de begeleiders passend onderwijs.
- Arrangementaanbod en schoolondersteuningsprofielen (SOP): er is nog onvoldoende koppeling van specialistisch aan regulier onderwijs. SOP's vervullen niet de functie zoals voorzien was.
- Koppeling naar beleid en uitvoering eigen plannen van schoolbesturen kan beter. We ervaren nu nog te veel een 'kloof' tussen bestuur en scholen.

Voortgezet Onderwijs:

- Er is een goede samenwerking tussen de VO locaties en VSO De Argo (project KansRijk) dat het aanbod in het voortgezet onderwijs verbreedt
- Er is sprake van 'blinde vlekken' in het onderwijsaanbod. Voor sommige groepen jongeren met een bepaalde behoefte aan ondersteuning is er nog geen structureel aanbod. Er zijn wel pilots zoals de Spargo-groep en samenwerking met een zorgboerderij, waardoor jongeren ondersteund worden, maar deze oplossingen beschouwen we nog niet als duurzaam en structureel.
- Het planmatig werken aan concretere, scherpere doelen en resultaten kan beter: verbetering van kwaliteitszorg.
- Samenwerking met jeugdzorg moet nog beter. Het gaat moeizaam, er zijn te lange wachttijden als gevolg van diverse, organisatorische problemen.
- Samenwerking PO met VO zou inhoudelijk beter kunnen, zodat we nog beter zorgen dat leerlingen de doorlopende ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.
- Koppeling naar beleid en uitvoering van de eigen plannen van schoolbesturen kan beter. Er is nu nog te veel een 'kloof'.
- Financiële positie van samenwerkingsverband VOZV staat onder druk door de krimp in combinatie met het relatief hoge deelnamepercentage VSO en PRO. Hierdoor is er geen ruimte voor de inzet van middelen voor eigen beleid en de versterking van de ondersteuningsstructuur.
- De samenwerking tussen VO en VSO De Argo is nog te veel 'een VSO binnen het VO'. Mentoren en docenten in het regulier VO zijn nog te weinig betrokken.

Hoewel er (nog) geen sprake is van één samenwerkingsverband zoals gesteld in het vorige ondersteuningsplan voortgezet onderwijs, is in de afgelopen jaren de integratie van de twee samenwerkingsverbanden wel verder gezet. Er zijn nu twee raden van toezicht met één en hetzelfde team van leden die zijn verenigd in een personele unie. Daarmee heeft nu ook samenwerkingsverband PPOZV een onafhankelijke raad van toezicht. De ondersteuningsplanraden van PPOZV en VOZV vergaderen meer en meer samen en hebben gezamenlijk overleg met de raden van toezicht.

De samenwerkingsverbanden hebben een gezamenlijke directeur en beleidsmedewerker. Voor de gehele administratie van toelaatbaarheidsverklaringen, arrangementen en inzet van de begeleiders passend onderwijs is er één centrale applicatie met een gezamenlijke database.

In het hierna volgende visie hoofdstuk wordt het toekomstbeeld voor de regio beschreven dat we hebben gevormd naar aanleiding van de evaluatie en op basis van de landelijke en regionale trends, beleidsontwikkelingen en richtlijnen[1].

De bovenstaande punten uit de evaluatie komen terug in dit ondersteuningsplan in de actielijnen en de jaarplannen. Op die manier worden de uitkomsten van de evaluatie jaarlijks opnieuw geëvalueerd en verder opgevolgd.

[1] Er was de Landelijke evaluatie passend onderwijs, gevolgd door de 25 punten nota en de notitie Naar inclusiever onderwijs.

"In de afgelopen jaren is de integratie van de twee samenwerkingsverbanden verder gezet."

Visie samenwerkingsverbanden POZV

Leerlingen moeten samen hun onderwijs kunnen volgen in reguliere scholen waar indien nodig specialistische ondersteuning is of redelijke aanpassingen worden gedaan.

Iedereen hoort erbij en elke leerling wordt gezien. Dat betekent dat we het onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen zo inclusief mogelijk willen organiseren en dat we ondersteuning zo specialistisch maken als nodig. Iedereen wordt beter van een inclusieve en toegankelijke samenleving.

Daartoe zetten we de aanwezige expertise in de regio zo optimaal mogelijk in. We verbinden om te beginnen de aanwezige expertise binnen het samenwerkingsverband met elkaar en leggen verbinding tussen het onderwijs en aanpalende expertise, want dat is soms nodig. Denk aan kinderopvang, jeugdzorg, GGZ.

Kinderen en jongeren in Zeeuws-Vlaanderen kunnen zich optimaal ontwikkelen doordat er vanuit het samenwerkingsverband aandacht is voor leerlingen die een vorm van ondersteuning nodig hebben tijdens hun schoolloopbaan in het primair en/of het voortgezet onderwijs.

Het is van groot belang dat deze ondersteuning ononderbroken doorloopt doorheen de hele schoolloopbaan van de leerling en steeds past bij de ondersteuningsbehoeften van dat moment, we noemen dit de doorgaande ondersteuningslijn.

De organisatie van ons onderwijs en de ondersteuning moet daartoe dynamisch worden ingericht, want de ontwikkeling van een kind en jongere verloopt niet langs een rechte lijn en wordt mede bepaald door leefomstandigheden die veranderen.

Specialistisch onderwijs maakt deel uit van ons dekkend netwerk voor de regio en is beschikbaar voor leerlingen waarvoor dat nu de beste plek wordt geacht. De expertise van medewerkers, de leeromgeving, het onderwijsconcept, de inzet van gedragswetenschappers en de ingesteldheid van medewerkers van de scholen voor specialistisch onderwijs wordt ingezet om meer inclusief onderwijs te kunnen realiseren.

Kinderen en jongeren volgen onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen, tenzij binnen de regio een specifiek aanbod niet geboden kan worden omdat de daarvoor benodigde schaalgrootte ontbreekt.

Omdat het voor een goede ontwikkeling van kinderen en jongeren belangrijk is om samen op te trekken met ouders en opvoeders, betrekken we hen altijd als gelijkwaardige, pedagogische partners bij alles wat we doen.

We ontwikkelen en hanteren een systeem van kwaliteitszorg dat er zorg voor draagt dat we goed in beeld hebben of het beleid het gewenste effect sorteert. Dat vraagt om duidelijk omschreven doelen, het monitoren van effecten, bijsturen waar nodig en een gerichte evaluatie.

De samenwerkingsverbanden POZV zijn professionele organisaties met een gezonde bedrijfsvoering. Dat betekent dat de onderwijskundige doelen gerealiseerd moeten worden met de beschikbare middelen. De kwaliteit van haar processen zorgt voor een optimale bijdrage aan de realisatie van deze visie.

De schoolbesturen samen verbonden in de samenwerkingsverbanden, zijn zich er van bewust dat de realisatie van deze ambities en doelen alleen kan wanneer scholen en schoolbesturen deze omarmen en faciliteren binnen de eigen organisatie. Het ondersteuningsplan is niet vrijblijvend, maar een verbond.

Ook realiseren we ons dat, willen we slagen in onze opzet, aandacht voor de leerkracht en de omstandigheden waarin zij moeten werken van cruciaal belang zijn. Alleen als we hen voldoende faciliteren en ondersteunen, behalen we onze gezamenlijke doelen.

"De realisatie van deze ambities en doelen kan alleen wanneer scholen en schoolbesturen de samenwerkingsverbanden omarmen en faciliteren binnen de eigen organisatie."

A photograph of students in a classroom. In the foreground, a young man with light brown hair, wearing a dark blue t-shirt, is smiling and has his right arm raised. Next to him, a young woman with long dark hair, wearing a white t-shirt, is also smiling. They are sitting at a wooden desk with an open book. Other students are visible in the background, some with their arms raised.

**"Deze vijf actielijnen
omvatten de belangrijkste
vraagstukken die actueel
zijn voor de regio."**

Gezamenlijke actielijnen primair en voortgezet onderwijs

De samenwerkingsverbanden PPOZV en VOZV hebben tezamen de volgende vijf actielijnen vastgesteld voor de uitwerking van onze ambities. Deze vijf actielijnen omvatten de belangrijkste vraagstukken die actueel zijn voor de regio, willen we onze visie realiseren.

Deze vijf actielijnen zijn:

1. Meer inclusief onderwijs
2. Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod
3. Doorgaande ondersteuningslijn po-vo
4. Samenwerking onderwijs en jeugdzorg
5. Kwaliteitscultuur en gezonde bedrijfsvoering

In het hierna volgende onderdeel van het ondersteuningsplan wordt iedere actielijn verder toegelicht en wordt er beschreven wat nodig is om onze ambities te realiseren.

Deze intenties en doelen worden door beide samenwerkingsverbanden vertaald naar een eigen jaarplan en inhoudelijk gekoppeld aan de begroting. Om bepaalde resultaatgebieden te kunnen meten zal eerst een nulmeting moeten worden uitgevoerd. Resultaten zullen worden gemonitord. De doelstellingen van de actielijnen zullen herkenbaar terugkomen in de schoolplannen.

Omdat het beleid passend onderwijs de gemeentelijke verantwoordelijkheden raakt, en andersom het gemeentelijk beleid en gemeentelijke besluitvorming van invloed zal zijn op de uitwerking van onze doelstellingen, worden gemeenten tijdig en regelmatig betrokken bij het opstellen en evalueren van de jaarplannen.

Bij de jaarplannen wordt een risicoparagraaf opgenomen waarin wordt aangeduid wat de risico's zijn indien beleid en doelstellingen niet worden gerealiseerd.

Actielijn 1. Meer inclusief onderwijs

Iedereen heeft recht op onderwijs en toegang tot onderwijs. We willen onnodige segregatie tegengaan en inclusie bevorderen in onze regio. Door onderwijs inclusiever te maken dragen we bij aan de verhoging van de algemene onderwijskwaliteit voor alle leerlingen. Iedereen wordt beter van meer inclusief onderwijs: 'gewoon goed onderwijs, met de gepaste ondersteuning waar nodig'[2].

Met iedereen hoort erbij en iedereen wordt gezien willen we bijdragen aan een inclusieve samenleving in Zeeuws-Vlaanderen doordat we kinderen en jongeren niet onbewust aanleren dat 'als je anders bent moet je naar een speciale plek weg van hier'.

We zetten in op een versterking van een systeem met dynamische samenwerking zodat wanneer extra ondersteuning nodig is, deze als zijnde 'normaal' beschikbaar is. 'Iedere leerling wordt gezien' betekent ook dat we anders willen kijken naar verschillen. Los van categorieën en hokjes. We zetten in op ondersteuning zonder te willen bijdragen aan stigmatisering of labeling van kinderen en jongeren. We willen vanuit onderwijs dynamisch[3] naar leerlingen kijken en we willen een dynamische onderwijswereld creëren zonder harde systeemgrenzen die kinderen en jongeren uitsluiten. De psychomedische kijk is slechts een onderdeel van het totale beeld. Een leertraject is dynamisch en beweegt mee met de ontwikkeling van een kind en de jongeren.

Om dit te realiseren is het nodig dat we:

A. De basisondersteuning in het regulier onderwijs versterken

- Door expertise te ontwikkelen binnen de schoolteams en de handelingsvaardigheid van leerkrachten te vergroten (denk aan begaafdheid, complex gedrag, angst en trauma, ...) en deze expertise zichtbaar maken voor iedereen in de regio;
- Werk maken van toegang tot onderwijs voor alle kinderen en jongeren - bij voorkeur in de eigen regio - en werk maken van 'redelijke aanpassingen' als die nodig zijn voor meer inclusief onderwijs;
- Als uiteindelijk blijkt dat de benodigde ondersteuning op een bepaalde reguliere school voor primair onderwijs echt niet geboden kan worden, gaan we eerst op zoek naar welke andere reguliere school dit wel kan. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat het niveau van ondersteuning op bepaalde scholen zou afnemen;

[2] Uitspraak afkomstig van Beno Schraepen – lector, onderzoeker en auteur van het boek *Excludes*.

[3] Zo bekijkt de 'dynamische diagnostiek' het kind, het leerproces en de intelligentie als veranderlijk en dynamisch. Het richt zich op het verkennen van de voorwaarden van leren, de leerbaarheid en het leerpotentieel van de leerling en geeft informatie over hoe leren, lesgeven en de leeromgeving er kan uitzien. <https://www.regelhulp.nl/complex-zorgvragen/dynamische-diagnostiek>

Actielijn 1. Meer inclusief onderwijs

- We beperken de afhankelijkheid van externe ondersteuning van buiten onze samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk door ons te richten op het ontwikkelen van kennis en expertise in de eigen organisaties;
- Met de gemeenten samenwerken om regelgeving passend en ondersteunend te maken aan de doelstellingen voor inclusiever onderwijs. Zo is er de werkgroep Leerlingenvervoer welke niet alleen gericht is op optimalisatie van vervoersbewegingen, maar ook gaat onderzoeken hoe kan worden gewerkt aan het vergroten van zelfredzaamheid en zelfstandigheid als onderdeel van het ontwikkelingsplan van leerlingen;

B. Investeren in kennis op de werkvloer over inclusief denken en werken

- Vaardigheden vergroten op het gebied van: ethiek (openheid voor diversiteit en inzicht in uitsluitingsmechanismen), reflectie (kijken naar en leren van de eigen schoolorganisatie, professionaliteit, obstakels detecteren) en creativiteit (oplossingsgericht denken, aanpassingen bedenken, denken vanuit mogelijkheden);
- Er voor zorgen dat we kennis en ervaring continu blijven delen in de regio (kennisnetwerk);
- Werken aan een positief pedagogisch klimaat en beeldvorming;

C. Ouders en leerlingen betrekken als gelijkwaardige partners

- We zorgen dat ouders en leerlingen beschikken over de benodigde informatie over passend onderwijs;
- We nemen ouders en leerlingen van meet af aan mee in alle vraagstukken en puzzels om samen naar oplossingen te zoeken en we maken steeds goede afspraken over 'wie doet wat?';
- We zorgen dat ouders zich een beeld kunnen vormen van wat meer inclusief onderwijs betekent, door hen te betrekken bij de ontwikkeling van meer inclusief onderwijs en door regelmatig met hen hierover in gesprek te gaan;
- We halen geregeld bij ouders op wat zij belangrijk vinden en waar zij nood aan hebben bij de realisatie van meer inclusief onderwijs;

D. Dynamisch omgaan met de schoolloopbaan van leerlingen

- Weer terug naar regulier zodra het kan. Een verwijzing van een leerling betekent vooral ook een opdracht voor de stamschool, en niet simpelweg 'een oplossing' van een probleem. Schoolteams streven ernaar om hun onderwijs en hun ondersteuning te blijven verbeteren.
- Met project KansRijk werken we in het voortgezet onderwijs samen aan het bieden van meer mogelijkheden voor onze leerlingen om in het regulier onderwijs te (blijven) volgen. We verkennen hoe we project KansRijk verder kunnen verbreden. Onder actielijn 5 komen we hier ook op terug.

Actielijn 1. Meer inclusief onderwijs

Dit betekent dat in uiterlijk 2026 in het primair onderwijs:

- De leerlingen die nu beschouwd worden als de doelgroep voor SBO zijn dan vooral aangewezen op de reguliere basisscholen. Zij vinden een passende onderwijsplek op reguliere basisscholen met een voldoende 'stevig' schoolondersteuningsprofiel. Deze scholen hebben de visie en de competenties in huis om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van deze leerlingen.
- Er in onze regio sprake is van één voorziening voor specialistisch onderwijs (SO). Deze voorziening is een vergaande samenwerking van wat nu nog De Regenboog en De Springplank zijn.
- Er niet langer sprake is van speciaal basisonderwijs plus (SBO+). Deze leerlingen hebben een passende onderwijsplek in het specialistisch onderwijs, dat 'hybride' in verbinding staat met het regulier basisonderwijs. Zie ook hierna.
- Als gevolg van de hierboven vermelde verschuiving en de algemeen ervaren verzwaring van de ondersteuningsnoden, is aanvullende expertise en ondersteuning nodig in het reguliere basisonderwijs. Deze ondersteuning kan voor een stuk geleverd worden vanuit de school voor specialistisch onderwijs. Het specialistisch onderwijs (SO) staat – richting 2026 en daarna - daarom steeds 'hybride' in verbinding met het reguliere basisonderwijs. Directeuren en intern begeleiders van de basisscholen worden actief betrokken bij de ontwikkeling van de 'hybride' vorm(en).
- Effect moet zijn dat als gevolg van de verschuiving van specialistisch basisonderwijs in de huidige vorm naar regulier basisonderwijs, het specialistisch onderwijs niet substantieel groeit. De omvang van het specialistisch onderwijs blijft in ieder geval om die reden beperkt. Er is sprake van een 'klein' SO, met een deelname percentage onder het landelijk gemiddelde.
- Het bestuur van het samenwerkingsverband zal de ontwikkeling van de leerlingenaantallen in het SO nauwgezet monitoren en deze ook delen met de gemeenten. Het voelt op dit moment niet comfortabel om een reductie van aantallen aan te geven. Dit is ingegeven door de ervaren verzwaring van problematiek. Het bestuur stelt zich de opdracht om dit voor de volgende periode (vanaf 2026) op basis van monitoring, wel te gaan benoemen.
- Het bestuur van het samenwerkingsverband realiseert zich dat een verschuiving van het specialistisch basisonderwijs naar het reguliere onderwijs, op termijn ook leidt tot een uitdaging voor het voortgezet onderwijs. Er stromen dan niet langer 'SBO-leerlingen' in, maar leerlingen met extra onderwijsbehoeften.
- Wanneer gepast en opportuun wordt de Kansgroep (het OPDC van het samenwerkingsverband), nu gesitueerd op De Springplank, naar een reguliere basisschool verplaatst. De werking en formatie kan daarbij ongewijzigd blijven. De bedoeling is vooral op deze manier expertise te delen en bij te dragen aan de versterking van de basisondersteuning van de reguliere basisschool waar deze groep komt.
- Uiterlijk 2026 is dan gebleken dat deelname aan het speciaal basisonderwijs (SBO) in onze regio nog verder is teruggelopen, dan wel zelfs niet langer bestaat in de huidige geïnstitutionaliseerde vorm. Dit is dan zo omdat we actief en gericht in hebben gezet op meer inclusief onderwijs - en verder - een financieel gezond samenwerkingsverband zijn blijven nastreven. Deze beweging is het gevolg van onze prioriteit in beleid en inzet van middelen om de schoolondersteuningsprofielen (SOP) van onze reguliere basisscholen te versterken en uit te breiden.

Dit betekent dat in uiterlijk 2026 in het voortgezet onderwijs:

- Een groter percentage leerlingen deelneemt aan het reguliere onderwijs;
- Dat voor elke leerling die overstapt van regulier naar speciaal onderwijs regie gevoerd wordt op een traject voor mogelijke terugplaatsing;
- Docenten gerichte scholing volgen of gecoacht worden in functie van het continu verbeteren van het onderwijs en de passende ondersteuning in de klas;
- Er een structuur binnen de gehele onderwijskolom is waar kennis en ervaringen gedeeld worden;
- De ondersteuningsplanraad oordeelt dat ouders en leerlingen meer betrokken en beter geïnformeerd zijn;
- Er afspraken gemaakt zijn tussen regulier, praktijk- en speciaal voortgezet onderwijs om eventuele effecten van verschuivingen van populaties in gezamenlijke verantwoordelijkheid op te vangen. Lees meer over deze afspraken onder actielijn 5.

Actielijn 2. Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod

Het is een kerntaak van ons samenwerkingsverband om te zorgen dat er voor iedere leerling een onderwijsaanbod is met zo passend mogelijke ondersteuning. We richten ons er daarbij primair op om de nodige ondersteuning te organiseren in het bestaande, reguliere onderwijs. De ondersteuningsbehoefte van leerlingen veranderen doorheen de tijd en bewegen mee met sociaalmaatschappelijke ontwikkelingen. POZV stelt zich tot doel om te zorgen voor een dekkend aanbod dat zich zoveel als mogelijk in de eigen regio bevindt en dat is afgestemd op de noden van onze leerlingen.

Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat:

- De kwaliteit en flexibiliteit van het regulier en specialistisch onderwijs van voldoende niveau is om te voorzien in de afgesproken basisondersteuning;
- Zogenaamde 'blinde vlekken' in ons onderwijs- en ondersteuningsaanbod door scholen worden gesignaleerd binnen ons samenwerkingsverband doordat we de ontwikkeling in de ondersteuningsvragen monitoren en we (potentiële) thuiszitters in beeld hebben;
- We door samen te werken tussen scholen de blinde vlekken in ons aanbod oplossen. Pilots worden tijdig omgezet in duurzame onderwijs- en samenwerkingsvormen met duidelijke afspraken en de beschikbaarheid wordt kenbaar gemaakt in de hele regio;
- Er arrangementen ontwikkeld worden tussen de verschillende vormen van onderwijs en vanuit expertise, en er zo stappen worden gezet in de verbreding van het aanbod in de scholen en de regio als geheel. Dit kan gaan om groeps- en individuele arrangementen;
- We (dreigende) thuiszitters blijven opvolgen en monitoren in nauwe samenwerking met het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) en de scholen, en we gebruiken deze informatie om ons dekkend aanbod doorlopend te evalueren en bij te sturen. Het thuiszittersprotocol wordt periodiek geëvalueerd en bijgesteld.
- Het ondersteuningsaanbod voor cognitief hoogbegaafde leerlingen verder wordt ontwikkeld zoals beschreven in het advies[4] van de regionale werkgroep hoogbegaafdheid. De daarin beschreven niveaus krijgen een plaats in het reguliere onderwijsaanbod in het primair en voortgezet onderwijs. In het voortgezet onderwijs wordt bij de uitwerking van de vier niveaus de aansluiting gezocht bij de ontwikkeling van de ondersteuningsstructuur die is gekaderd onder de projectnaam KansRijk;
- We voor groepen leerlingen die nu nog buiten de regio onderwijs volgen, onderzoeken of we op een duurzame wijze een aanbod kunnen organiseren in Zeeuws-Vlaanderen (dit kan concreet gaan over leerlingen van De Sprienke en over leerlingen cluster 1 en 2[5] uit Zeeuws-Vlaanderen die nu elders onderwijs moeten volgen).

[4] Advies regionale werkgroep HB voor PO/VO

[5] De financiering van onderwijsondersteuning aan deze leerlingen is buiten de samenwerkingsverbanden passend onderwijs georganiseerd.

Dit betekent dat in uiterlijk 2026:

- Er een sluitend en duurzaam onderwijs- en ondersteuningsaanbod is voor de leerlingen uit Zeeuws-Vlaanderen en dat er geen sprake is van 'blinde vlekken' in het aanbod zodat er geen leerlingen onnodig thuiszitten.
- Het aantal thuiszitters niet toegenomen is en zo mogelijk afgenomen zal zijn, en dat we steeds in beeld hebben wat de oorzaken zijn waarom deze leerlingen geen onderwijs volgen;
- Er een concreet en passend programma-aanbod is voor hoogbegaafde leerlingen gedurende hun onderwijsloopbaan in het primair- en voortgezet onderwijs.

Actielijn 3. Doorgaande ondersteuningslijn po-vo

Wanneer een leerling de overstap van primair naar voortgezet onderwijs maakt, is het belangrijk dat we ervoor zorgen dat deze overstap zorgvuldig wordt voorbereid zodanig dat de noodzakelijke ondersteuning wordt verder gezet in het voortgezet onderwijs. Het leer- en ontwikkeltraject van onze leerlingen moet vloeiend kunnen verder gaan zonder onnodige onderbrekingen. Er ligt hier ook een duidelijke relatie met ons streven naar meer inclusief onderwijs. Leer- en ontwikkeltrajecten zijn flexibel en dynamisch. Dat begint al in het primair onderwijs waar we onder meer willen zorgen voor een benadering van testen en toetsen die past bij het niveau van de leerling.

Een leerling die in het primair onderwijs specialistisch onderwijs heeft gevolgd gaat niet automatisch en/of blijvend verder in het Praktijkonderwijs (PRO) of het voortgezet specialistisch onderwijs (VSO). We kijken naar iedere leerling en we kijken steeds opnieuw naar wat iemand nodig heeft, naar wat er kan en wat mogelijk is.

"Het leer- en ontwikkeltraject van onze leerlingen moet vloeiend kunnen verder gaan zonder onnodige onderbrekingen."

Om dit te realiseren is het nodig dat:

- Iedereen in de regio – leerlingen, ouders, leerkrachten, zorgverleners, kinderopvang, RBL, gemeenten – weet wat het actueel onderwijsaanbod is in de regio en met elkaar in gesprek blijft over de ondersteuningsbehoefte van onze Zeeuws-Vlaamse leerlingen;
- Beide samenwerkingsverbanden hun beleid dusdanig afstemmen dat er daadwerkelijk sprake kan zijn van een doorlopende ondersteuningslijn;
- Leerlingen met specifieke ondersteuningsvragen uiterlijk 2 jaar voor de overstap van primair naar voortgezet onderwijs in beeld zijn en er gezamenlijk met ouders en leerling, wordt gekeken naar wat nodig is en wat mogelijk is. Het regulier voortgezet onderwijs is daar altijd bij betrokken en kan dan tijdig bepalen of de gewenste ondersteuning aangeboden kan worden, of wat nog ontwikkeld moet worden;
- Ouders goed worden geïnformeerd en worden meegenomen als gelijkwaardige pedagogische partners in het proces van een overstap naar een andere school. We halen op bij ouders wat zij en hun kind nodig hebben in dit proces;
- Scholen hun zorgplicht opnemen en we hen ondersteunen bij deze taak. Dat betekent geen onnodige bureaucratie creëren voor de school en het uitvoeren van deze verantwoordelijkheid niet onmogelijk maken door onduidelijke of aanslepende besluitvorming (zie hiertoe ook onder actielijn 4 de aankondiging van de Leertafel);
- Er regionaal wordt gewerkt volgens bepaalde afspraken tussen scholen die deze doorgaande lijn waarborgen voor leerlingen en ouders. Deze afspraken gaan over de volgorde die we aanhouden en over het betrekken van partijen (bijvoorbeeld de meekijk-stap van regulier VO);
- Er afspraken worden gemaakt met gemeenten, toegang en jeugdhulp om te zorgen dat ook bij de overgang van kinderopvang naar primair onderwijs of van primair naar voortgezet onderwijs, de doorgaande ontwikkelingslijn wordt gewaarborgd in het belang van de leerling. Met name indien er sprake is van regievoering (casusregie) is het van belang dat het onderwijs zelf ook een stem heeft bij de onderwijskeuzes die worden gemaakt.

Dit betekent dat in uiterlijk 2026:

- Er dusdanige afspraken en procedures gangbaar zijn dat ondersteuningsvragen van leerlingen uiterlijk twee jaar voor de overstap naar het voortgezet onderwijs in beeld zijn en uiterlijk een half jaar voor de inschrijfdatum definitief kenbaar gemaakt zijn;
- Ouders, leerlingen en betrokken medewerkers van de scholen tevreden zijn over het effect van deze afspraken en procedures en deze als ruim voldoende waarderen;
- We overal een aanpak voeren die is afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van onze leerlingen. Situaties waarbij leerlingen na een bewuste start in het regulier VO na een tijd alsnog moeten veranderen naar praktijkonderwijs of specialistisch voortgezet onderwijs, worden tot een minimum beperkt.
- Zie ook actielijn 5 waarbij de koppeling wordt gemaakt naar bijbehorende financiële afspraken.

Actielijn 4. Samenwerking onderwijs en jeugdzorg

Een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg creëert voor alle leerlingen goede omstandigheden en waar nodig een vangnet dat ervoor zorgt dat ieder kind en iedere jongere onderwijs kan volgen. Leerlingen die (tijdelijk) zorgondersteuning nodig hebben worden snel en laagdrempelig geholpen door professionals in en rond de eigen school. Daarom werken samenwerkingsverbanden en gemeenten zoveel als mogelijk samen aan preventieve, laagdrempelige zorg dichtbij en in de school.

De omstandigheden in de leefomgeving van een kind of jongere kunnen mede bepalend zijn of deze toe komt aan leren. Zeker in zo'n geval is een goede samenwerking en afstemming met alle partijen (school, ouders/opvoeders, zorg in de school, zorg thuis) belangrijk.

Ook in deze vierde actielijn ligt er een duidelijk verband met de eerste actielijn meer inclusief onderwijs. De organisatie van zorg in en rond de school en een goede samenwerking vanuit jeugdzorg met onderwijs, is voor sommige leerlingen bepalend voor de toegang tot of terugkeer naar onderwijs.

Wanneer op een bepaald moment in het leven van een kind of een jongere zorg voorliggend is aan onderwijs, willen we door een goede samenwerking het contact met de school zo goed mogelijk behouden, manieren vinden om onderwijs aan te blijven bieden en blijven werken aan een terugkeer naar school.

Zoals aangegeven in actielijn 1. Meer inclusief onderwijs, zorgen we ervoor dat we in het onderwijs dynamisch naar kinderen en jongeren blijven kijken vanuit een pedagogische kijk en dat we een psychomedisch oordeel wel meenemen maar dat dit niet het enige is dat leidend wordt voor onze kijk.

Onderwijs en jeugdzorg worden georganiseerd en gefinancierd vanuit verschillende systeemwerelden. Voor een goede samenwerking waarbij er daadkracht en snelheid is in het optreden, zetten we in op twee doelen:

1. Overal waar zinvol maken we een raamwerk van werkafspraken zodat processen vlot kunnen verlopen, zonder in een herhaling van stappen te vallen;
2. We zetten structureel in op continu blijven leren uit casuïstiek, vanuit het besef dat zeker op dit gemeenschappelijk terrein waarbij je de rafelranden[6] moet opzoeken 'het werk nooit af is' en het belangrijk is dat we samen blijven evolueren.

Actielijn 4. Samenwerking onderwijs en jeugdzorg

Voor een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg en het behalen van onze doelen zetten we in op:

- Een netwerk rondom iedere school waar professionals elkaar kennen, regelmatig ontmoeten, proactief informatie delen en elkaar snel vinden;
- Functies voor sociaal-maatschappelijk werk in de school die samen met het schoolteam de brug maken tussen leerlingen, ouders, toegang en jeugdzorg;
- Raamwerk-afspraken met gemeenten, toegang, RBL en scholen voor de inzet van OnderwijsZorgArrangementen;
- Een goed werkproces voor de continue verbetering van hoe wij in Zeeuws-Vlaanderen doorzettingsmacht/doorbraakaanpak organiseren, door middel van een Leertafel waar vertegenwoordigers van alle partijen van de werkvloer aanschuiven. Op die manier werken we aan een goede en zuivere verdeling van verantwoordelijkheden en rollen;
- Werk maken van een onderwijsaanbod voor kinderen en jongeren die vrijgesteld zijn van de leerplicht, zodat ook zij onderwijs kunnen krijgen.

Dit betekent dat in uiterlijk 2026:

- Elke school beschikt over een nabij netwerk waar professionals uit de jeugdzorg en andere domeinen onderdeel van uitmaken;
- Elke school beschikt over een functie sociaal-maatschappelijk werk, ingevuld vanuit de samenwerking met het netwerk dan wel door de school zelf;
- Er een onderwijsaanbod is voor Zeeuws-Vlaamse kinderen en jongeren die om psychomedische redenen vrijgesteld zijn van de leerplicht, en waar een groepsaanbod mogelijk is.

Zie ook bijlage 4 Ontwikkelagenda Rondom het Kind waarin de regio Zeeuws-Vlaanderen een reeks ambities en actielijnen met elkaar heeft afgesproken op bestuurlijk niveau. Deze ambities zijn bekrachtigd en onderschreven door alle besturen kinderopvang, primair onderwijs, voortgezet onderwijs en de drie gemeenten.

Actielijn 5. Kwaliteitscultuur en gezonde bedrijfsvoering

Het kwaliteitskader van de samenwerkingsverbanden is nauw verbonden met de kwaliteitskaders van de aangesloten schoolbesturen. Monitoring van de bedrijfsvoering gebeurt via periodieke managementrapportages op zowel inhoud als op financiën. Deze rapportages zijn beschikbaar voor de besturen, de ondersteuningsplanraden en de raden van toezicht.

Het samenwerkingsverband VOZV bevindt zich momenteel in een moeilijke financiële situatie aangezien het deelnamepercentage specialistisch voortgezet onderwijs (VSO) en praktijkonderwijs (PRO) hoog ligt terwijl de totale populatie bekostigde leerlingen voortgezet onderwijs blijft krimpen.

Zonder een ingrijpende wijziging in beleid zorgt dit dat terwijl we samen streven naar meer inclusief onderwijs, we ook gegijzeld blijven zitten in een financieel onacceptabele situatie. Ook het financieel meerjarenperspectief van het primair onderwijs vereist een beleidsombuiging gebaseerd op de juiste keuzes. In het samenwerkingsverband PPOZV zal de inzet van middelen voor beleid niet alleen moeten leiden tot de juiste ontwikkelingen in het primair onderwijs, maar ook bijdragen tot een omkering van de situatie in het voortgezet onderwijs. De schoolbesturen van beide samenwerkingsverbanden beschouwen deze financiële uitdaging als hun gezamenlijke opdracht, omdat het invloed heeft op het toekomstperspectief van alle leerlingen in Zeeuws-Vlaanderen.

De sleutel tot de oplossing voor beide samenwerkingsverbanden ligt in het vergroten van de handelingsvaardigheid van scholen en haar leerkrachten, te bereiken met de beschikbare middelen.

Om deze handelingsvaardigheid te vergroten is het noodzakelijk dat we een goede kwaliteitscultuur creëren in en rond al onze scholen en dat kwaliteitszorg integraal onderdeel uitmaakt van het samenwerkingsverband.

We werken aan een professionele kwaliteitscultuur door:

- In de gesprekken binnen het samenwerkingsverband en binnen de aangesloten besturen steeds een verband te leggen tussen de inzet van middelen, doelen en resultaten;
- Kritischer naar verwijzingen te kijken en deze op te volgen met verbeteracties in de scholen om te zorgen dat we effectief een sterkere basis krijgen;
- Waar mogelijk in beleidsdocumenten steeds zo duidelijk mogelijk te maken wat we onder een professionele kwaliteitscultuur verstaan en doordat bestuurders en leidinggevendenden middels hun persoonlijk leiderschap deze professionele cultuur actief uitdragen;
- Tijdig handelen van schoolteams en door te zorgen dat zij op tijd ondersteuning vragen en krijgen;

Actielijn 5. Kwaliteitscultuur en gezonde bedrijfsvoering

We geven uitvoering aan onze kwaliteitszorg door:

- Het structureel monitoren en analyseren van informatie die we delen over leerlingstromen, ondersteuningsbehoeften, handelingsbekwaamheid en resultaten. We delen deze ook met onze externe partners zoals gemeenten;
- Op basis van de kwalitatieve en kwantitatieve monitoring elkaar aan te spreken op een afgesproken inzet en verantwoording van middelen;
- Te werken met jaarplannen waarin we doelen en resultaten concreet benoemen en deze cyclisch monitoren, evalueren en bijsturen;
- De beleidskeuzes in het ondersteuningsplan en het jaarplan door te vertalen in de begroting;
- Passend en meer inclusief onderwijs wordt gerealiseerd binnen de scholen. Het is daarom van groot belang dat schoolleiders, kwaliteitsmedewerkers, intern begeleiders, zorgcoördinatoren, etc. zich betrokken voelen bij de uitwerking van het jaarplan en dat we zeker ook docenten en leerkrachten betrekken, informeren en aanspreken. We willen verantwoordelijkheden zo laag mogelijk leggen in en rond de school waarbij de nadruk ligt op de autonomie en de handelingsvaardigheid van de school en haar team. Ook hier geldt "iedereen hoort erbij". Alleen zo kunnen zij meer inclusief onderwijs realiseren.

De sturing op het realiseren van de beleidsdoelen vindt tevens plaats door het maken van financiële afspraken binnen de begroting en de jaarplannen:

- We zijn transparant over de inzet van middelen (€) naar scholen;
- We onderzoeken welke financiële afspraken ons zullen helpen bij het beter realiseren van onze visie en ambities, en we richten onze begroting daar steeds op in.
- Binnen de meerjarenbegroting van het samenwerkingsverband PPOZV maken we de juiste keuzes voor het inzetten van eenmalige middelen, zodanig dat we ook op de langere termijn een financieel gezond samenwerkingsverband houden. Dit betekent dat een verschuiving van leerlingstromen moet gaan zorgen voor de nodige beleidsvrije ruimte in de begroting.
- Binnen de meerjarenbegroting van het samenwerkingsverband VOZV wordt de bestedingsruimte bepaald die beschikbaar is voor de bekostiging van inschrijvingen VSO en PRO, gegeven de minimum grens voor het eigenvermogen en de overige beleidsprogramma's binnen de begroting. Voor de bekostiging van de inschrijvingen VSO en PRO buiten deze bestedingsruimte maken de schoolbesturen onderlinge afspraken.
- Er worden in de jaarplannen van VOZV afspraken gemaakt op welke wijze binnen 4 jaar toegewerkt wordt naar een deelnamepercentage speciaal- en praktijkonderwijs dat zorgt voor een begroting waarbij men uitkomt met de middelen die door het ministerie worden verstrekt. Dit betekent concreet dat het onderwijs- en ondersteuningsaanbod dat beschikbaar is met een inschrijving regulier VO moet worden versterkt en waar nodig uitgebreid.
- Tot slot zullen de besturen van de samenwerkingsverbanden PPOZV en VOZV ook afspraken maken over de bekostiging van onverwachte instroom VSO of PRO vanuit het PO (zie doelstelling I. onder actielijn 3). Dit betreft situaties waarbij VOZV niet heeft kunnen anticiperen met het ontwikkelen van een passend ondersteuningsaanbod doordat leerlingen onverwachts in het laatste jaar PO 'opduiken' en naar VSO of PRO moeten. Dat maakt het nodig om samen steeds helderheid te hebben over de mogelijkheden van het VO en goede werkafspraken omtrent de toeleiding naar het PRO.

Dit betekent dat in uiterlijk 2026:

- Het financiële beleid van beide samenwerkingsverbanden naadloos aansluit op de missie en visie en dat de doelmatige inzet van middelen op die basis positief wordt geëvalueerd in het licht van dit ondersteuningsplan;
- Niet meer middelen worden ingezet voor de realisatie van passend onderwijs dan beschikbaar gesteld zijn door de overheid. Beide samenwerkingsverbanden maken kader stellende afspraken over verwijzingspercentages en bestedingsruimten zodat het stapsgewijs toewerken naar de gewenste situatie kan worden gemonitord en beleid kan worden bijgesteld.
- Uit inspectieonderzoek, zelf-evaluaties, evaluaties met scholen, OPR en RvT, blijkt dat kwaliteitszorg een integraal en vanzelfsprekend onderdeel uitmaakt van onze organisatie van meer inclusief onderwijs.